

Lk 4,14-24

Ježíš se vrátil v moci Ducha do Galileje a pověst o něm se rozšířila po celém okolí. Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagógy a povstal, aby četl z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno: „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. Promluvil k nim: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ Všichni mu přisvědčovali a divili se slovům milosti, vycházejícím z jeho úst. A říkali: „Což to není syn Josefův?“ On jim odpověděl: „Jistě mi řeknete toto přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe! O čem jsme slyšeli, že se dalo v Kafarnaum, učiň i zde, kde jsi doma.“ Řekl: „Amen, pravím vám, žádný prorok není vítán ve své vlasti.“

DNES se naplnilo toto mesiášské Písmo, říká Ježíš, a jestli v tom slyšíte ozvěnu vánočního Dnes se vám narodil spasitel, slyšíte správně. Když Ježíš přichází, tak jako ten, který potkává náš dnešek – a proměňuje ho. To je evangelium tohoto evangelia. Takto přichází. Nejen ve svátek, ale i uprostřed všedních dní. Vloudí se, vpadne vkrade se, vejde. Zničehonic zazní příběh, a už je to tady. Ano, dnes je den Páně (který v něčem slavíme podobně, byť ne tak slavnostně jako Ježíšův lid „šabat“), sešli jsme se kolem poselství proroků (která se čtou v synagoze) a evangelií (která se čtou v kostelích). Je to sváteční příležitost, ale není to čas vytržený z dnů ostatních, čas mimózní, který by se míjel s naší realitou. Jeho zvláštnost spočívá právě v tom, že slyšíme – dnes vás to potkává. A to, co se stalo a potkává vás, má moc proměnit vaše dnešky i od pondělka do pátku.

Co s nám dnes s Ježíšem vpadlo do tohoto shromáždění? Prorocká písnička, nesená Duchem svobody. To Duch nových počátků, Duch stvořitel, který má moc stvořit i v srdcích všelijak omletých a obouchaných a utahaných nové očekávání, chuť poslouchat, odvahu zas vyhlížet – to jeho vanutí je za slovy Izaiáše i za slovy Ježíše, který je teď vnesl do tohoto shromáždění. Protože *když Duch Boží zavěje, vstane z mrtvých naděje* – a lidská slova mohou znít právě takto: jako slovo elektrizující, silné, důvěryhodné, přesvědčivé svědectví.

Slyšte, k čemu že je ten služebník Hospodinův poslán? Pomazán, mesiášsky zaúkolován? V čem spočívá jeho uložené angažmá tady na zemi? Aby se stal agentem Boží svobody. Aby zpřítomnil šanci na vysvobození lidem spoutaným, svázaným, závislým. Aby do poddanosti strachům vnesl pokoj a naději, do temnic životních hořkostí a zklamání novou chuť žít a do vyčerpanosti, kde ztrácíš důvod počítat, je-li pondělí či pátek, aby přinesl dnešek Boží spásy.

A tenhle dnešek spásy, co se k nám jednou vkrádá jak ostýchavá návštěva a jindy vpadne jak příliš bujarý host,

tenhle dnešek není nic tzv. pouze duchovního. Nic odmocněného jen na momenty nábožného rozpoležení, chvilkových emocí, natožpak nějakého duchaření. Citelně, hmatatelně proměňuje životy těch, kdo jsou na tom bídně. Mj. totiž **oddlužuje**. Přichází jako dluhová amnestie, jako **léto milostivé**. Letos to můžete zaslechnout dokonce jako hlášení v metru, „ještě týden, a končí akce *milostivé léto* odpuštění dluhů.“ Dluhů, které díky exekutorům představují pro nemálo lidí balvan, znemožňující aspoň trochu normální fungování, natož pak rozkvět. Je dobře, že se tohle biblické ustanovení, tenhle generální pardon, totální amnestie zadlužených, přelila alespoň zlomkově, odrazem do života naší společnosti, byť měla přijít už dávno.

A pokud nás takový balvan netíží, upozorňuje to poselství znějící dnes v Nazaretu i v metru: spása, vpád kristovského „dnes“ do naší přítomnosti má vždycky taky svůj „materiální rozměr“. Ze sféry niterné, ze srdce překvapeného a vděčného za ty dary, se přelévá do vztahů. A to nejen mezi jednotlivci či členy evangelického sboru (byť i ty potřebují jednou za čas řádně ozdravit), ale až do roviny půjček, zadlužení, exekucí, do sféry nouze, uvěznění materiální. Tak jako anděl o vánocích neopomněl připomenout **ne-snovou realitu** onoho *dnes se vám narodil spasitel* zmínkou o jeho nejspíše již znečištěných plínkách, tak dospělý Ježíš přichází s tím spásonosným dnes do reality zamořené a znečištěné dluhy, exekucemi, do prostoru zamořeného svévolí nadutých vykořisťujících šéfů, doprostřed žití vyčerpaného zápasem o přežití ze dne na den – a vyhlašuje milostivé léto.

Odkud vane síla tohoto poselství? Kde se vzalo evangelium s tak překvapivě účinným dosahem? Zaznělo z „Proroků“, tedy z Ježíšovy bible, ze svitku, který mu v synagoze podali. Nebylo na to potřeba cestovat na pouť či zájezd pořádaný specialisty na náboženskou zážitkovou turistiku. Rámec celého toho ohromujícího setkání, zrodu živého očekávání, tvoří pravidelné sobotní (resp. nedělní) shromáždění. Ježíš šel jako dobře vychovaný žid o šabat do synagogy, tak jak ho k tomu od malička v Nazaretu vedli. Předčítal z bible, v níž ho od malička učili slabikovat. Ovšem, když dostal svitek Proroků, našel tam právě tohle poselství – a právě nad tímhle textem mu dal Duch sílu vyslovit ono *dnes*. Dnes se splnilo toto Písmo. Hleďte a věřte, už je to tady. To místo Písma Ježíš jako by znovuobjevil, odkryl jeho krásu i sílu. Dnes – i pro nás. Přičemž vysvobozující a proměňující síle toho izaiášovského evangelia nesloužil jen tehdy v Nazaretě, ale po celou dobu svého poslání. Celým svým životem, celým svým příběhem.

Ale možná právě proto, že četl z Proroků, to v tom Nazaretě nakonec dopadlo tak jak to dopadlo. Nejdřív se ti místní divili podobně jako posluchači vánočního pastýřského poselství, ale pak nad tím Ježíšovým *DNES se to naplňuje, když tohle poselství žiju a sloužím mu*, pak nad tím převážila každodenní skeptická zkušenost. Zkušenost tradičně nábožensky založených věřících, kteří přece vědí,

jak to v životě a s Pánem Bohem chodí, tak co nám nějaký Ježíš bude povídat: Copak to není syn Josefův? Nevyrůstal tady z dětských plenek? Nechodil tady s partou kluků sousedům na fíky?

Vždycky mne zarazí, jak jim to Ježíš ani trochu neulehčil. Nenabízí kompromis, ale rovnou jim to vpálí: *Žádný prorok není doma vítán*. Nebudu vás unavovat líčením, jak se v dobách rané církve dohadovali, kde a v které partě je či není Ježíš správně doma (protože o tohle při Lukášově sepisování šlo). Pro sebe a pro nás z toho dnes slyším varování před duchovní rutinou, zaběhlými kolejiemi. Na duchovní rutinu totiž pozor. Ta se nesnáší s Duchem svobody – ani s milostivým létem... Ta dokáže leda tak vytvářet prostředí, v němž musíš dřív nebo později konstatovat: *Žádný prorok není vítán ve své vlasti*. Když ale propadneme dojmu, že je nám vše jasné, když začneme nekriticky ctít vlastní pravdy a zvyklostí, právě tehdy jsme na nejlepší cestě připojit se k tomu davu, který ho v tom vyprávění zamítá a nakonec vyvrhne.

O to pozorněji naslouchejme prorokům z Ježíšovy bible. Když Ježíš cituje Izaiáše, jako by stál obklopen celou galerií nepřijímaných proroků – a spolu s nimi i nám dnes připomíná: *Nepřicházím, abych pouze potvrdil vaše představy o Bohu a o životě*. S Ježíšem a jeho příběhem nikdy nebudeme hotovi. Nechce se totiž prostě zavděčit, ale zcela jistě stojí o naše očekávání, o ono upřené „s čím teď přijde?“

Sice nevíš, kdy se do tvých dnů jen nenápadně vloudí – a kdy vpadne jak nečekáný host, ale jedno čekat smíš: Pokaždé s ním přijde ono *už je to tady*. Už je tady Boží sezóna milosti. Přišel s ní neskladný mesiáš, který asi vždycky bude urážet a provokovat průměrný náboženský vkus, ale právě on dokáže opravdu proměňovat lidské životy. Právě v tom jeho, tak nereklamním příběhu je nám nablízku podivuhodný dech naděje, darovaného života, dech svobody a nových zítřků.

Náš Pane, to nejdůležitější, blízkost času milosti, dosvědčoval Ježíš jako obyčejný člověk. Mezi sousedy i lidem, kteří to vůbec nečekali. Prosíme, dej i na nás spočinout Duchu svobody a pravdy, abychom se síle jeho příchodu otvírali s vděčností i důvěrou. Amen.

Lk 4,14-24 Salvátor 23.1.22

Píseň 624,1 (EZD)

In: Pojdte, prozpěvujme Hospodinu, jásejme skále spasení našeho. Vstupte, sklánějme se a kořme před ním, klekejme před Hospodinem, učinitelem naším. On jest zajisté Bůh náš a my jsme lid pastvy jeho a stádo rukou jeho. Uslyšíte-li **dnes** hlas jeho, nezatvrzujte srdce své. AMEN. (Ž 95,1.6-8a)

Píseň 446 (EZ)

Modlitba

Náš Pane, děkujeme za tento den, za tuto tvoji příležitost pro nás. Vždyť je to svátek tvé svobody, tvého odpuštění, tvé záchrany. A ty nás zveš, abychom tento tvůj svátek, jeho krásu a sílu sdíleli. Proto sem smíme přicházet se svými nadějemi i smutky, radostmi i zoufalstvím, s tím, v čem jsme selhali, i s tím, co se nám zdařilo. Příběh tvého syna, JKa, tvé pozvání přece dosvědčuje nade vše výrazně. Prosíme, i dnes nás ujisti, že ti záleží na nás, malých i velkých, jednotlivcích i celém společenství. Že svou dobrou zvěstí chceš obdarovat nás, celou tvou církev i celý tvůj svět.

1. čtení Žalm 25,15-22

Píseň: 643 (EZD)

kázání Lk 4,14-19

Píseň 252,1-8 (EZ)

Ohlášení

Přímlyvy

Náš Pane s důvěrou, že Ježíšovo vyhlášení tvé blízkosti platí, předkládáme nyní i svoje prosby: Prosíme za tvůj lid, ať z nás slovo dobré zprávy tvoří společenství plné údivu, pokory, vděčnosti a důvěry. Ať z tvé církve nevyzařuje do světa zapšklost ani mentorování, ale duch tvé solidarity a svobody. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*. Nepřestávej nás vyučovat, nenechávej nás napospas našim zajatým kolejím. Napomínej nás, když se ve své sebejistotě či zbedněnosti stavíme zvěsti evangelia do cesty. Tvoř z nás svědky, kteří rozumějí síle záchrany od tebe. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*. Prosíme za lidi bez budoucnosti, za ty, kdo jsou obtíženi vinou, za ty, kdo si nevěří, za ty, kdo trpí pod zvůli diktátorů, násilníků, cyniků soběstředných šéfů. Prosíme za ty, kdo nevidí pro sebe žádnou naději, kdo nemají sílu bojovat o lepší zítřek, kdo už raději nic nevyhlížejí. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*. Prosíme za lidi chudé. Spoutané dluhy, za ty, kdo narážejí na bariéry neporozumění a byrokracie. Prosíme za vězně, za ty, kdo trpí, za ty, kdo potřebují šanci nového začátku. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*. V tiché modlitbě předkládáme lidi, jejichž problémy máme na mysli každý jinak, i trápení celého stvoření. "... Smiluj se Otče, v Synu tak blízký a Duchem pravdy dosvědčovaný. *Kyrie eleison*. AMEN.

A vyslyš nás, když se ve jménu tvého syna, který nás naučil vyhlížet blízkost tvé spásy, společně modlíme: **Otče náš**

Poslání Žd 13,1-3.5-6

Požehnání

Ať ti žehná Bůh z příběhů Izraele a Ježíše Krista, a střeží tvou cestu, aby to byla cesta víry, naděje a lásky. Ať vnáší jas své blízkosti do pochybností a bloudění, a záři svého smilování do tvých pádů a úletů. Ať cítíš v zádech jeho laskavý zájem, ať obdaruje pokojem tvé srdce, vztahy, i celou zem. AMEN.

Píseň 72,7 (EZD)